

ΘΕΜΑΤΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ - ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ
ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ
Δ. Η ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ ΤΩΝ ΑΝΤΑΛΛΑΞΙΜΩΝ ΚΑΙ Η
ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ
Ε. Η ΕΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
Ε. Η ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΗΣ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ Η ΕΝΩΣΗ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)

ΟΝΟΜΑ:

ΕΠΩΝΥΜΟ:

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1.

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν γράφοντας στο τετράδιο σας τη λέξη **Σωστό** ή **Λάθος** δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση.

- α. Η Γενική Διεύθυνση Ανταλλαγής Πληθυσμών που υπαγόταν στο Υπουργείο Γεωργίας, συστάθηκε το 1924.
- β. Στις 10 Ιουνίου 1930 υπογράφηκε η Συμφωνία της Άγκυρας που αποτελούσε το οικονομικό σύμφωνο μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας.
- γ. Με το άρθρο 4 της Συνθήκης του Λονδίνου (30 Μαΐου 1913) ο σουλτάνος παραιτήθηκε απ' όλα τα δικαιώματά του στην Κρήτη.
- δ. Την 1η Δεκεμβρίου 1914, κηρύχθηκε και επίσημα η ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα.
- ε. Η κυριότερη μεταβολή στην εθνολογική σύσταση, λόγω της εγκατάστασης των προσφύγων συνέβη στην Αττική.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Α2.

Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:

- α. Γραφεία Ανταλλαγής Πληθυσμών
- β. Οργανικός Νόμος (1900)
- γ. Πολιτοφυλακή Κρήτης

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Β1.

Να παρουσιάσετε τα οφέλη που προέκυψαν για την ελληνική οικονομία από την άφιξη των προσφύγων στον αγροτικό τομέα.

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Β2.

ΑΓ.ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 11 -- ΠΕΙΡΑΙΑΣ -- 18532 -- ΤΗΛ. 210-4224752, 4223687

Να παρουσιάσετε το έργο της πρώτης κυβέρνησης της Κρητικής Πολιτείας.

Μονάδες 10

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1.

Αντλώντας στοιχεία από το παρακάτω κείμενο και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφερθείτε) στα αιτήματα των προσφύγων σε σχέση με τα ανταλλάξιμα και στις σχέσεις τους με τους ντόπιους.

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ

Το 1931 τα ανταλλάξιμα κτήματα παραχωρήθηκαν με συμβόλαια ιδιοκτησίας στους πρόσφυγες, αλλά και σε ακτήμονες της Λέσβου. Οι πρόσφυγες Αϊβαλιώτες πίστευαν ότι αδικούνταν με αυτή τη διευθέτηση κι έχοντας στο μεταξύ στείλει και Αϊβαλιώτη βουλευτή στη Βουλή, τον γιατρό Κ. Σίμο, συγκρότησαν αμέσως Επιτροπή και ξεσηκώθηκαν για να σταματήσει η διαδικασία της παραχώρησης των ανταλλάξιμων στους ντόπιους ακτήμονες. Έστειλαν τηλεγραφήματα στην κυβέρνηση με την έμμεση απειλή ότι θα βρουν τρόπο να διεκδικήσουν από μian επόμενη κυβέρνηση, την οποία βέβαια θα υποστήριζαν με την ψήφο τους, τα νόμιμα δικαιώματά τους. Και για να αποδείξουν ότι στο αίτημά τους αυτό ήταν όλοι ενωμένοι υπέγραψαν ως «Κοινότης Κυδωνιών και Μοσχονησίων», τίτλος όμως που δεν ανταποκρινόταν στην πραγματικότητα, αφού δεν είχαν κατορθώσει να εγκατασταθούν όλοι σ' ένα χωριό και να αποτελέσουν μια κοινότητα μαζί με τους Μοσχονήσιους. Η απογοήτευση των προσφύγων ήταν μεγάλη. Πίστευαν ότι είχαν χάσει την πατρίδα τους εξαιτίας της Μικρασιατικής Εκστρατείας και ότι αντί να βρουν κατανόηση και συμπάρασταση εισέπραξαν την κακοπιστία των ντόπιων και του Ελληνικού Δημοσίου. «Πρόσφιγγες και πρόσφυγες, μαζώματα και ακρίδες και βενιζελόμουτρα, αλλά εμάς χαλάσανε την πατρίδα μας, το Αϊβαλί, και φύγανε από εδώ οι Τούρκοι κι ήρθαμε εμείς κι έγιναν κι οι ντόπιοι, οι ξεβράκωτοι, νοικοκυραίοι. Εμάς εκμεταλλεύτηκαν, αλλά και πάλι νοικοκυραίοι σαν εμάς δεν έγιναν». Η κυβέρνηση Βενιζέλου τελικά παραχώρησε, το χειμώνα του 1930, παρά τις έντονες αντιδράσεις των αγροτών Αϊβαλιωτών και των άλλων προσφύγων, κλήρο στους ντόπιους ακτήμονες. Η παραχώρηση αυτή επέδρασε κατευναστικά πάνω στους ντόπιους και έμμεσα ωφέλησε τους πρόσφυγες, αφού μειώθηκε κάπως η ένταση που δημιουργούσαν οι συγκρουόμενες διεκδικήσεις των ανταλλάξιμων κτημάτων

στα μεικτά χωριά. «Κλήρο δεν πήραμε μόνο εμείς, αλλά και οι ακτήμονες. Γι' αυτό όταν λέγανε ότι: 'Ήρθαμε πρόσφυγες για να τους φάμε το ψωμί', εμείς τους λέγαμε ότι: 'Εμείς είμαστε εκείνοι που ξεσπιτωθήκαμε και γίναμε αφορμή να φύγουν οι Τούρκοι από 'δω για να πάρουν και αυτοί κτήμα, που σ' εμάς, στο Αϊβαλί, είχε και ο φτωχότερος'».

Άννα Παναγιωταρέα, ό.π., σσ. 158-159

ΘΕΜΑ Δ1.

Λαμβάνοντας υπόψη το περιεχόμενο των πηγών και την αφήγηση του βιβλίου σας:

α. να προσδιορίσετε τις συνθήκες κάτω από τις οποίες η Κρητική Κυβέρνηση εξέδωσε το ενωτικό ψήφισμα της 24ης Σεπτεμβρίου 1908

Μονάδες 10

β. να παρουσιάσετε και να αιτιολογήσετε την αντίδραση της Ελλάδας και των μεγάλων Δυνάμεων στην έκδοση του ψηφίσματος

Μονάδες 15

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Το ψήφισμα της 24ης Σεπτεμβρίου 1908 «Η Κυβέρνησις της Κρήτης διερμηνεύουσα το αναλλοίωτον φρόνημα του Κρητικού Λαού, κηρύσσει την ανεξαρτησίαν της Κρήτης και την ένωσιν αυτής μετά της Ελλάδος, όπως μετ' αυτής αποτελέση αδιαίρετον και αδιάσπαστον Συνταγματικόν Βασίλειον. Παρακαλεί την Α.Μ. τον Βασιλέα ν' αναλάβη την διακυβέρνησιν της νήσου. Δηλοί ότι μέχρι τούτου θέλει συνεχίσει να κυβερνά την νήσον εν ονόματι της Α.Μ. του Βασιλέως των Ελλήνων, κατά τους νόμους του Ελληνικού Βασιλείου. Εντέλλεται εις τας Αρχάς της νήσου, όπως, συμφώνως τω Ψηφίσματι τούτω εξακολουθήσωσι ν' ασκώσι τα καθήκοντα της υπηρεσίας των».

Παράθεμα του σχολικού βιβλίου, σ. 219

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Η αντίδραση των μεγάλων Δυνάμεων απέναντι στην επαναστατική πρωτοβουλία του κρητικού λαού.

Η αντίδραση των μεγάλων Δυνάμεων απέναντι στην επαναστατική πρωτοβουλία του κρητικού λαού δεν ήταν απόλυτα αρνητική. Οι τέσσερις

κυβερνήσεις, μετά από ολιγοήμερες διαβουλεύσεις, έσπευδαν να τονίσουν ότι «δεν θα απείχον του να αποβλέψουν μετ' ευμενείας προς την συζήτησιν του ζητήματος τούτου μετά της Τουρκίας, εάν η τάξις διατηρηθή εν τη νήσω και εξασφαλισθή η προστασία του μουσουλμανικού πληθυσμού». Ήδη η έκρηξη του εθνικού ενθουσιασμού που είχε και πάλι καταλάβει τους Κρήτες συμβάδιζε με την αυστηρή τήρηση της τάξεως, ενώ η κυβέρνηση των Αθηνών ήλπιζε να εντάξει την επίλυση του θέματος στο πλαίσιο μιας γενικότερης ελληνοτουρκικής προσεγγίσεως. Τόσο όμως οι τολμηρές ελληνικές προσδοκίες όσο και οι καλές ευρωπαϊκές προθέσεις, δεν ήταν δυνατό να οδηγήσουν σε άμεσα θετικά αποτελέσματα, εξαιτίας της βίαιης εκδηλώσεως της τουρκικής αντιδράσεως. Οι Νεότουρκοι εθνικιστές, μετά την αναγκαστική υποχώρηση απέναντι στη Βουλγαρία (: ανακήρυξή της σε ανεξάρτητο βασίλειο) και στην Αυστροουγγαρία (: προσάρτηση της Βοσνίας - Ερζεγοβίνης), αναζητούσαν στη ματαίωση της ενωτικής λύσεως το έρεισμα μιας πρώτης διπλωματικής επιτυχίας. Οι ζωνές λαϊκές αντιδράσεις των δρόμων, στην πρωτεύουσα και στις επαρχίες, συνδυάζονταν με τη σταθερή επίσημη επίκληση της ανάγκης για τη διατήρηση της υφιστάμενης ισορροπίας στο χώρο του Αιγαίου και της ανατολικής Μεσογείου. Πίσω από την παράταση των διαπραγματεύσεων δεν ήταν πλέον δύσκολο να διαφανεί η επιφυλακτικότητα αρχικά και η υπαναχώρηση στη συνέχεια των προστάτιδων Δυνάμεων. Σ' αυτό ακριβώς το σημείο, η Τουρκία έκρινε σκόπιμο να ζητήσει και την πλήρη διευκρίνιση των ευρωπαϊκών προθέσεων. Η απαντητική διακοίνωση της 4ης Ιανουαρίου ανταποκρινόταν στις τουρκικές αξιώσεις, υπογραμμίζοντας ότι δεν είχε ακόμη φθάσει η στιγμή για τον επιβαλλόμενο διακανονισμό του Κρητικού ζητήματος, με προϋπόθεση τη σύμφωνη πάντοτε γνώμη της Πύλης. Η ουσιαστική εντούτοις απεμπόληση της διαπραγματευτικής διαδικασίας με άμεσο στόχο την ένωση δεν ανέστειλε την εφαρμογή της αποφάσεως των Δυνάμεων να αποσύρουν από τη Μεγαλόνησο τα υπόλοιπα στρατεύματά τους.

ΑΓ.ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 11 -- ΠΕΙΡΑΙΑΣ -- 18532 -- ΤΗΛ. 210-4224752, 4223687

**ΟΡΟΣΗΜΟ ΠΕΙΡΑΙΑ
ΚΟΤΣΗΣ ΓΑΒΡΙΗΛ**

ΟΡΟΣΗΜΟ